

Utdanningsdirektoratet

www.nfunorge.org
Youngstorget 2A, 0181 Oslo
Postboks 8954, Youngstorget,
0028 Oslo
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www-facebook.com/NFU Norge

27.04.2018

Innspill til spørsmål om ADL bør tilbys til andre enn blinde og svaksynte

Det vises til Utdanningsdirektoratets invitasjon til å komme med innspill av 12.04.18. Norsk Forbund for Utviklingshemmede vil gjerne komme med noen innspill til forslaget om å gi rett til opplæring i dagliglivets aktiviteter for elever med kognitive funksjonsnedsettelse.

Vi er positive til at også elever med kognitive funksjonsnedsettelse får opplæring i ADL utenfor den ordinære skolerammen. Vi kjenner til eksempler på at den ordinære opplæringstiden, som etter læreplanverket skal brukes til skolefag, blir brukt til opplæring i ADL. Det medfører at eleven går glipp av viktig undervisning i enkelte skolefag, og får lavere kompetanse i disse fagene. Det kan igjen medføre at eleven mangler fagkunnskap som er nødvendig senere i livet, for eksempel i arbeidslivet. Det vil være positivt for elever som har behov for ADL-trening at denne treningen ikke går utover opplæring i annen nødvendig kunnskap.

Vil timerammene som er knyttet til §§ 2-14 og 3-10 være tilstrekkelig?

Vi legger til grunn at Utdanningsdirektoratet viser til timerammene som er angitt i forskrift til opplæringslova § 1-1 første ledd bokstav f) og § 1-3 første ledd bokstav b).

Det er svært individuelt hvor mye ADL-trening en elev trenger. Noen trenger veldig mye trening over flere år for å lære seg ferdighetene, mens andre trenger bare få timer i uken.

Timerammen som er angitt i forskriften § 1-1 (1) (f), på 1525 timer, er omfattende. Om en går ut i fra at et skoleår har 38 uker, vil det bli ca. 40 timer per uke. Slik vi ser det vil den timerammen dekke behovene til elever som har omfattende behov for ADL-trening.

Timerammen som er angitt i forskriften § 1-3 (1) (b), på 456 timer, er vesentlig mindre enn timerammen i grunnskolen. Om en går ut i fra at et skoleår har 38 uker, vil det bli 12 timer ADL-trening per uke. Noen elever har et omfattende behov for ADL-trening også når de går i videregående skole. For elever som har et omfattende behov for ADL-trening kan timerammen for videregående opplæring bli for liten. Hvis

timerammen blir for liten, kan det være fare for at timene innenfor den ordinære skolerammen blir brukt til trening på ADL. Vi mener derfor det vil være en fordel om timerammene for ADL-trening i videregående opplæring blir utvidet, slik at den også dekker behovene til de som har behov for å trene mye på ADL.

Bør det utarbeides læreplaner?

Vi mener det ikke vil være hensiktsmessig å utarbeide generelle læreplaner for ADL. Det er svært individuelt hva eleven trenger å trene på av dagliglivets aktiviteter. Vi mener det vil være hensiktsmessig at mål for ADL-trening utarbeides individuelt for den enkelte eleven, på samme måte som man jobber med individuell opplæringsplan. Målene for den enkelte eleven må fastsettes etter hva eleven trenger å trene på. Det er viktig at målene blir fastsatt i samarbeid med elevens foresatte, da det som regel er dem som kjenner best hva eleven trenger å trene på.

Hva slags kompetanse bør de som underviser i ADL ha?

Vi mener det er tilstrekkelig at den som underviser i dagliglivets aktiviteter kan gjennomføre aktiviteten selv, og at det ikke er behov for særskilt pedagogisk eller helsefaglig utdanning. Vi mener imidlertid at det er viktig at den som underviser i ADL kan kommunisere med eleven. Det innebærer for eksempel at den som underviser i ADL har kompetanse i å bruke alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK), hvis dette er kommunikasjonsmetoden eleven bruker.

Hva vil ADL typisk innebære for denne gruppen av elever?

Det er stor variasjon i funksjonsnivå hos elever med kognitive funksjonsnedsettelse. Noen trenger å trene på alle dagliglivets aktiviteter, mens andre bare trenger å øve én eller to aktiviteter. Aktuelle aktiviteter kan for eksempel være å vaske hender, spise mat selv, lage mat, rydde inn og ut av oppvaskmaskin, dekke på bord, kle på seg selv, knyte sko, brette klær, gå på do selv, dusje selv, pusse tenner, rydde vekk eiendeler, pakke sekken osv. Opplistingen er ment som eksempler på hva som kan være dagliglivets aktiviteter, og er ikke en uttømmende oppramsing av hva elever med kognitive funksjonsnedsettelse kan ha behov for å trene på.

Med vennlig hilsen

(sign.)

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

(sign.)

Ingvild Østerby
Juridisk rådgiver